

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sžp/34/2012
Identifikačné číslo spisu:	5012200258
Dátum vydania rozhodnutia:	16.10.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Poláčková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:5012200258.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Poláčkovej PhD. a členov senátu JUDr. Eleny Kováčovej a JUDr. Jozefa Milučkého, v právnej veci navrhovateľa: Pozemkové spoločenstvo, Lesné a pasienkové spoločenstvo Komposesorát Folkušová, so sídlom Folkušová, IČO: 30233780, právne zastúpeného advokátom: JUDr. Vincent Pribula, AK so sídlom ul. Športovcov 1174/2, Dolný Kubín, proti odporcovi: Obvodný úrad životného prostredia Žilina, so sídlom Nám. M. R. Štefánika 1, Žilina, právny nástupca Krajského úradu životného prostredia v Žiline, so sídlom Nám. M. R. Štefánika 1, Žilina, v konaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu č. k. 2012/122/Kr z 9. marca 2012, o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 17. augusta 2012, č. k. 22Sp 15/2012-50, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 17. augusta 2012, č. k. 22Sp 15/2012-50 p o t v r d z u j e.

Odporca je p o v i n n ý titulom náhrady trov odvolacieho konania zaplatiť navrhovateľovi sumu 134,79 € ako trovy právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu JUDr. Pribulu, vedený vo O. F., pobočka X. N., č. ú. XXXXXX-XXX/XXXX, do troch dní od doručenia rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline rozsudkom zo 17. augusta 2012, sp. zn. 22Sp 15/2012-50 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ za použitia § 250q ods. 2 a 250l ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) rozhodnutie odporcu č. k. 2012/122/Kr z 9. marca 2012 a vrátil mu vec na ďalšie konanie a rozhodnutie. Napadnutým rozhodnutím odporca podľa § 61 ods. 8 písm. i/ zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o ochrane prírody“) rozhodol o zániku nároku náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania v ochranných lesoch na lesných pozemkoch C-KN p. č. 1191, časť 1188, časť 1193 a časť 1196, prekrytých parcelami E-KN p. č. 1596/1, 1596/2 - časť, 1596/3 - časť a 1598 a prekryvajúcich lesné porasty podľa programu starostlivosti o lesy (ďalej len „PsoL“) pre lesný hospodársky celok (ďalej len „LHC“) Z. na roky 2000 - 2009, označené ako jednotky priestorového rozdelenia lesa (ďalej len „JPRL“) č. 149, 150, 151 a 152 na

území národnej prírodnej rezervácie (ďalej len „NPR“) Tlstá s piatym stupňom ochrany podľa zákona o ochrane prírody, vo vlastníctve a obhospodarovaní žiadateľa v katastrálnom území Z., okres Martin, vo výške 85.544,98 €. V odôvodnení správny orgán konštatoval, že výpočet znalca v predložennom znaleckom posudku, ktorý tvorí prílohu k žiadosti o úhradu náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania v JPRL, je nepresný a nezodpovedá skutočnosti, a to ako v určení výšky ťažby, tak aj v odhade jej sortimentácie a stanovení ceny približovania v JPRL č. 151 a 152. Ďalej uviedol, že Ministerstvo životného prostredia SR usmernilo listom zo 16. júna 2011 všetky krajské úrady životného prostredia že doterajšia prax pri neposkytovaní náhrady uplatňovanej v ochranných lesoch podľa prvej časti vety pred bodkočiarkou ustanovenia § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody, resp. jej poskytovaní iba v prípadoch uvedených v druhej časti vety tohto ustanovenia, je v súlade s citovaným ustanovením zákona, nakoľko § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody odkazuje na tú podkategóriu lesov osobitného určenia, ktoré boli vyhlásené podľa § 2 ods. 3 písm. e/ vyhlášky č. 5/1995 Z. z., t. j. lesy v chránených územiach a iné časti lesov významné z hľadiska ochrany prírody. Pojem lesy v chránených územiach a iné časti lesov významné z hľadiska ochrany prírody je jednoznačným prebratím terminológie vyhlášky a okrem citovaného ustanovenia sa v zákone nenachádza. Bolo úmyslom zákonodarcu, aby sa nárok na náhradu neposkytoval v prípade ochranných lesov a aby sa náhrada poskytovala vo vzťahu k lesom osobitného určenia jedine podkategórií lesov osobitného určenia - lesom v chránených územiach a iným častiam lesov významných z hľadiska ochrany prírody. Správny orgán preto zaujal právny názor, že pokiaľ si vlastník pozemkov uplatnil nárok na náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania pozemkov v súvislosti so zákazom ťažby v piatom stupni v ochranných lesoch, náhradu mu nie je možné priznať z dôvodu zániku nároku podľa § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že z pripojeného administratívneho spisu krajský súd zistil, že medzi účastníkmi nebolo sporné, že JPRL č. 149, 150, 151 a 152 sa nachádzajú na území národnej prírodnej rezervácie Tlstá s piatym stupňom ochrany podľa zákona o ochrane prírody a sú vo vlastníctve a obhospodarovaní navrhovateľa. Odporca vo vzťahu k týmto jednotkám neposkytol navrhovateľovi ako žiadateľovi náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania na lesných pozemkoch zaradených do kategórie ochranných lesov, pretože podľa jeho právneho názoru § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody upravuje výnimku zo zániku tohto nároku, ktorá platí iba vo vzťahu k lesom osobitného určenia a to konkrétne k podkategórii týchto lesov - lesom v chránených územiach a iným častiam lesov významným z hľadiska ochrany prírody (§ 2 ods. 3 písm. e/ vyhlášky č. 5/1995 Z. z.).

Podľa názoru krajského súdu bolo v tomto prípade potrebné ustáliť, či patrí náhrada v zmysle § 61 ods. 1 zákona o ochrane prírody len za pozemky v lesoch osobitného určenia alebo aj za pozemky v kategórii ochranných lesov, ak obe kategórie lesov sa nachádzajú v chránených územiach a iných častiach lesov významných z hľadiska ochrany prírody, t. j. zaujať právny názor ohľadne výkladu § 61 ods. 8 písm. i/. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžp 1/2010 z 27. apríla 2011, ktorý sa touto právnou problematikou zaoberal, pričom krajský súd zaujal k tejto právnej otázke rovnaký postoj.

Predpokladom správnej aplikácie uvedenej právnej úpravy je jej výklad nielen z gramatického hľadiska, ale súčasne a to predovšetkým z hľadiska účelu zákona o ochrane prírody, ktorým zákonodarca sledoval naplnenie cieľa touto právnou úpravou, pričom treba vychádzať z koncepcie účelu tohto zákona ako celku a nie je možné vytrhnutie jednotlivých častí predmetu právnej úpravy (§61 ods. 8 písm. i/ pred bodkočiarkou) z kontextu právnej normy tak, ako to urobil správny orgán. Zo zákonného znenia právnej normy v §61 ods. 8 písm. i/ nevyplýva, že by zákonodarca zánik nároku rozdelil podľa toho, či žiadateľ uplatnil tento nárok k ochranným lesom (odkaz 93a) na § 23 zák. č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov je neúčinný, pretože v súčasnosti sú ochranné lesy ako kategória upravené v § 13 z. č. 326/2005 Z. z.), alebo k lesom osobitného určenia. Bolo by v rozpore so zákonom o ochrane prírody ako aj s Ústavou SR, ak by vlastníkov ochranného lesa, ktorý je súčasťou chráneného územia a z tohto dôvodu je povinný strpieť obmedzenia, v dôsledku ktorých dochádza k obmedzeniu bežného obhospodarovania pozemkov, zaniklo právo na náhradu zodpovedajúcej tomuto obmedzeniu bežného obhospodarovania.

Krajský súd v súvislosti s prejednávanou vecou uviedol, že odporca vykladal zákonné ustanovenie § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody nesprávnym spôsobom a to tak, že výnimku, pri naplnení

ktorej nedochádza k zániku nároku na náhradu, aplikoval len na lesy osobitného určenia a to zrejme z dôvodu, že slovné spojenie za slovom „výnimkou“, t. j. slovné spojenie „lesov v chránených územiach a iných častí lesov významných z hľadiska ochrany prírody“, je totožné s charakteristikou lesov osobitného určenia podľa § 2 ods. 3 písm. e/ vyhlášky č. 5/1995 Z. z., na ktorú aj odkazuje odkaz 93b). Podľa názoru krajského súdu takýto výklad nie je správny, pretože ak chcel zákonodarcu vyjadriť, že výnimka platí len na lesy osobitného určenia a to konkrétne na lesy uvedené v § 2 ods. 3 písm. e/ citovanej vyhlášky, mal do gramatického textu túto skutočnosť i expressis verbis uviesť, t.j. výnimka sa mala týkať len lesov osobitného určenia v chránených územiach a iných častí lesov významných z hľadiska ochrany prírody. Ak tak neučinil, je potrebné konštatovať, že výnimka platí na všetky kategórie lesov uvedené v písmene i/ pred slovom výnimkou, t. j. na ochranné lesy a lesy osobitného určenia, čiže na obidve kategórie lesov a to v prípade, ak sa nachádzajú v chránených územiach a iných častiach lesov významných z hľadiska ochrany prírody. Iný výklad tejto právnej normy nie je podľa názoru krajského súdu v súlade s gramatickým a teleologickým výkladom tejto časti zákona. Preto ak správny orgán výnimku uplatnil len na kategóriu lesov osobitného určenia a z tohto dôvodu náhradu nepriznal aj za obmedzenie bežného obhospodarovania v ochranných lesoch, hoci sa taktiež nachádzajú v chránených územiach, čo bolo nesporné, takéto rozhodnutie nemá oporu v zákone.

Na záver krajský súd uviedol, že špecifikácia výnimky na lesy v chránených územiach a iné časti lesov významných z hľadiska ochrany prírody sa vzťahuje na teritoriálne vymedzenie konkrétneho lesa, ktoré musí spĺňať práve podmienku, že les sa musí nachádzať v chránených územiach alebo v častiach lesov významných z hľadiska ochrany prírody. Pritom sa musí jednať o jednu z kategórií lesov uvedených v § 61 ods. 8 písm. i/, t. j. buď ochranných lesov alebo lesov osobitného určenia. Z týchto dôvodov sa krajský súd ďalej nezaoberal ďalšími dôvodmi, pre ktoré nebolo vyhovené návrhu navrhovateľa, ktoré spočívali v namietaní znaleckého posudku č. 6/2011, ktorý bol predložený spolu so žiadosťou o úhradu náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania v JPRL, ktorý vypracoval R.. Z. L..

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 250k OSP s tým, že úspešnému navrhovateľovi priznal ich náhradu vo výške 495,04 €, ako náhradu trov právneho zastúpenia.

Včas podaným odvolaním sa odporca domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie, resp. aby tento zmenil, a napadnuté rozhodnutie odporcu ako vecne správne potvrdil.

Podľa jeho názoru výklad ustanovenia § 61 ods. 1 a ods. 8 písm. a/ a b/, ktorý urobil v napadnutom rozsudku krajský súd nie je správny, keďže ustanovenie § 61 zákona o ochrane prírody vytvára právny základ, ktorý umožňuje, aby dotknutí vlastníci v prípadoch obmedzenia bežného hospodárskeho využívania svojich pozemkov nemuseli znášať neprimerané bremeno v záujme ochrany prírody a životného prostredia. V § 61 ods. 1 zákon o ochrane prírody uvádza, že ak dochádza v dôsledku obmedzení a opatrení vyplývajúcich zo zákazov a iných podmienok ochrany prírody a krajiny k obmedzeniu bežného obhospodarovania pozemkov, patrí vlastníkovi pozemku náhrada vo výške zodpovedajúcej tomuto obmedzeniu bežného obhospodarovania. Bežné obhospodarovanie zákon definuje v § 61 ods. 2.

V § 61 ods. 8 zákon o ochrane prírody ustanovuje prípady, kedy nárok vlastníka pozemku na náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania pozemkov zaniká a nemôže si ho uplatniť na príslušnom štátnom orgáne. S výnimkou ustanovenia § 61 ods. 8 písm. b/ ide o prípady, kedy vlastník pozemku bol v bežnom obhospodarovaní pozemku z titulu ochrany prírody v menšom alebo väčšom rozsahu obmedzený, avšak z dôvodu naplnenia, resp. nenaplnenia podmienok stanovených zákonom, si nárok na náhradu obmedzenia nemôže uplatniť.

Odporca poukázal na to, že v zmysle ustanovenia § 61 ods. 8 písm. i/, ktoré bolo do zákona o ochrane prírody doplnené s účinnosťou od 1. júla 2004, je dôvodom zániku nároku na náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania zaradenie lesného pozemku do kategórie lesov, a to konkrétne lesov ochranných a lesov osobitného určenia. Predmetné pojmy v súčasnosti vymedzuje zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o lesoch“) a vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa. Zákon o lesoch v § 14 ods. 1 definuje lesy osobitného určenia ako „lesy, ktoré boli za také vyhlásené a ktorých účelom je zabezpečovanie špecifických potrieb spoločnosti, právnických osôb alebo fyzických osôb, na ktorých zabezpečenie sa významne zmení spôsob hospodárenia oproti bežnému hospodáreniu (ďalej len

"osobitný režim hospodárenia)"). Na druhej strane ochranné lesy v § 13 ods. 1 definuje ako „lesy, ktoré boli za také vyhlásené a ktorých funkčné zameranie vyplýva z prírodných podmienok. V týchto lesoch sa musí hospodáriť tak, aby plnili účel, na ktorý boli vyhlásené." Z uvedených definícií je podľa názoru odporcu zrejmé, že kým v prípade lesov osobitného určenia je zdôraznená významná zmena spôsobu hospodárenia oproti bežnému hospodáreniu, v prípade ochranných lesov je zdôraznená skutočnosť, že hospodárenie v nich je limitované prírodnými podmienkami a mali by plniť účel, na ktorý boli vyhlásené. Samotný zákon o lesoch obmedzenie bežného hospodárenia v lesoch spája s uplatnením osobitného režimu hospodárenia, ktorý sa viaže na kategóriu lesov osobitného určenia (viď definícia § 2 písm. k/ zákona o lesoch) s čím je spojený aj nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckych práv podľa § 35 ods. 1 zákona o lesoch, t. j. obmedzenia viažuce sa na využívanie ochranných lesov, zákon o lesoch na rozdiel od lesov osobitného určenia nedefinuje ako obmedzenia bežného hospodárenia v lesoch ani za ne vlastníčkovi pozemku nepriznáva nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckych práv.

Odporca ďalej poukázal na to, že kategória ochranných lesov zahŕňa porasty, ktorých hlavnou funkciou je chrániť pôdu (pod porastom, v prípade vetrolamov aj vedľa porastu), brehovú čiaru alebo nižšie (po svahu) položené porasty. Dlhé roky prevažovala tendencia ponechávať tieto porasty úplne bez zásahu. Tieto porasty sú akési neoficiálne prírodné rezervácie. V odôvodnených prípadoch je potrebné aj v týchto porastoch zasahovať, jednak z dôvodu nepriaznivých zmien životného prostredia, a jednak z dôvodu často nevhodnej štruktúry a drevinového zloženia (ako dôsledku nevhodného prístupu v minulosti). Hlavným cieľom hospodárenia v týchto porastoch však nie je produkcia, ale vždy zabezpečenie trvalého plnenia ochrannej funkcie. Toto je možné len prostredníctvom trvalej existencie porastu, neprerušovanej ani krátkym odkrytím väčšej súvislej plochy. Ochranné lesy vyhlasuje, alebo ruší orgán štátnej správy na základe návrhu stanoviskového prieskumu (lesnícka kategória).

Do kategórie lesov osobitného určenia patria porasty plniace osobitné verejnoprospešné funkcie vyplývajúce zo špecifických celospoločenských potrieb, ktoré významne ovplyvňujú (obmedzujú) spôsob ich obhospodarovania. Okrem svojej hlavnej funkcie (na základe ktorej boli vyhlásené), plnia tieto porasty spravidla aj ďalšie funkcie, miera ich významnosti však je nižšia. Kategória nie je definovaná osobitnými typologickými jednotkami, miera významnosti určitej funkcie je daná výlučne spoločenskou požiadavkou. Vyhlasovanie týchto lesov je preto v kompetencii štátnej správy lesného hospodárstva, návrh podáva obhospodarovateľ lesov alebo orgán štátnej správy.

Odporca zdôraznil, že tieto tvrdenia sú vodítkom k tomu, aby sa ozrejnilo v čom spočíva rozdielnosť medzi jednotlivými kategóriami lesov ochranných a lesov osobitného určenia a čo viedlo zákonodarcu k doplneniu ustanovenia § 61 ods. 8 písm. i/ do zákona. V čase tvorby predmetnej novely zákona a súčasne aj v čase, keď nadobudla účinnosť, bol platný a účinný zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov a jeho vykonávací vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 5/1995 o hospodárskej úprave lesov v znení vyhlášky č. 119/2002 Z. z. (ďalej len „vyhláška MP SR o hospodárskej úprave lesov"). Zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov v § 23 rozoznával rovnaké kategórie lesov (hospodárske lesy, ochranné lesy a lesy osobitného určenia) ako v súčasnosti platný zákon o lesoch, ktorý ho zrušil súčinnosťou od 1. septembra 2005, a podobným spôsobom ich aj definoval. Vyhláška MP SR o hospodárskej úprave lesov v § 2 ods. 3 vymedzovala jednotlivé subkategórie lesov, ktoré bolo možné vyhlásiť za lesy osobitného určenia. V § 2 ods. 3 písm. e/ ako osobitnú subkategóriu uvádzala „lesy v chránených územiach a iné časti lesov významné z hľadiska ochrany prírody" s odkazom na vtedy platný zákon č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Podľa názoru odporcu, v § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody (časť vety pred bodkočiarkou), ktoré je rovnaké a nezmenené od 1. júla 2004, kedy nadobudlo účinnosť až do súčasnosti, sa uvádzajú pojmy: „ochranné lesy", „lesy osobitného určenia" a „lesy v chránených územiach a iné časti lesov významné z hľadiska ochrany prírody". V predmetnom ustanovení sa tiež uvádzajú dva odkazy na osobitné predpisy, ktoré tieto pojmy obsahujú a vymedzujú. Odkaz „93a" odkazuje v poznámke pod čiarou na § 23 zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch, ktorý ustanovuje jednotlivé kategórie lesov a definuje ich. V § 23 ods. 3 je definovaná kategória ochranných lesov, ktorá je citovaná vo vyššie uvedenom texte. Z použitého pojmu, ako aj odkazu na osobitný predpis je podľa názoru odporcu nepochybne zrejmé, že „ochrannými lesmi" sa v zmysle § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody v čase nadobudnutia jeho účinnosti rozumela osobitná kategória lesov „ochranné lesy" tak ako ju vymedzoval zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacie predpisy. Nový zákon o

lesoch, ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 2005, túto kategóriu lesov zachoval s jej významom, aký jej určoval predchádzajúci predpis s tým, že vo svojich prechodných ustanoveniach aj upravil, že ochranné lesy vyhlásené podľa doterajších predpisov sa považujú za ochranné lesy do skončenia platnosti lesného hospodárskeho plánu. V tejto súvislosti upozorňujeme, že žiadateľ uplatňoval nárok na náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania pre lesné porasty podľa programu starostlivosti o lesy pre Y. Z. platného na roky 2000 - 2009. Pojem „ochranné lesy“ je teda potrebné vykladať v zmysle ako ho vymedzuje zákon o lesoch s čím sa stotožnil aj navrhovateľ, ako aj Krajský súd v Žiline. Obdobné možno konštatovať aj vo vzťahu k pojmu „lesy osobitného určenia“, napriek tomu, že ustanovenie § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody v tomto prípade neodkazuje na § 23 zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch ako v prípade pojmu „ochranné lesy“.

Druhý odkaz v § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody, „93b“, zákonodarca umiestnil na koniec úvodnej časti vety pred bodkočiarkou za slová „ochrany prírody“, pričom v poznámke pod čiarou k predmetnému odkazu sa uvádza § 2 ods. 3 písm. e/ vyhláška MP SR o hospodárskej úprave lesov. V nadväznosti na vyššie uvedený text možno konštatovať totožnosť pojmu uvedeného § 61 ods. 8 písm. i/ zákona a § 2 ods. 3 písm. e/ vyhláška MP SR o hospodárskej úprave lesov - „lesy v chránených územiach a iné časti lesov významné z hľadiska ochrany prírody“. Z použitého pojmu v § 61 ods. 8 písm. i/ zákona, ako aj z predmetného odkazu na osobitný predpis je podľa názoru odporcu bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že úmyslom zákonodarcu bolo odkázať na osobitnú subkategóriu lesov osobitného určenia uvedenú vo vyhláške MP SR o hospodárskej úprave lesov. Iný výklad, ktorý by vychádzal z toho, že použité slovné spojenie je v oboch predpisoch totožné náhodnou zhodou okolností a použitie odkazu bolo dôsledkom omylu, považoval odporca za absurdný. V prípade prijatia záveru, že pojem „lesy v chránených územiach a iné časti lesov významné z hľadiska ochrany prírody“ sa viaže na kategóriu lesov osobitného určenia je podľa názoru odporcu zrejmé, že aj výnimka zo zániku nároku na náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania sa môže viazať len na kategóriu lesov osobitného určenia a teda na v § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody použitý pojem „lesy osobitného určenia“.

Ďalej odporca podrobne rozvinul svoj výklad ustanovenia § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody, poukázal na spoločnú správu výborov Národnej rady Slovenskej republiky, judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa ústavne konformného výkladu zákona a zopakoval svoje námietky uvádzané v opravnom prostriedku.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu z 15. októbra 2012 žiadal rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Podľa jeho názoru z § 61 ods. 1, 2, 4, 8 písm. i/, ods. 9 zákona o ochrane prírody v znení účinnom k 30. aprílu 2010 vyplýva, že vlastník pozemku je povinný strpieť obmedzenia a opatrenia vyplývajúce zo zákazov a iných podmienok ochrany prírody a krajiny ustanovených týmto zákonom alebo na jeho základe a ak dochádza v dôsledku týchto obmedzení a opatrení k obmedzeniu bežného obhospodarovania pozemkov, patrí mu náhrada vo výške zodpovedajúcej tomuto obmedzeniu bežného obhospodarovania. V tejto súvislosti je možné konštatovať, že ak zo strany štátnej moci dochádza k akémukoľvek obmedzeniu s nakladaním majetku vo vlastníctve iného subjektu ako štátu, takto dotknutý subjekt má nárok na náhradu za majetkovú ujmu voči štátu, ktorá mu týmto obmedzením vznikla. Takýto postup je v súlade s princípmi demokratického štátu.

Iný gramatický výklad by bol nielen v rozpore so znením tejto právnej normy, ale súčasne s účelom zákona, ako aj v rozpore s čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Poukázal tiež na judikatúru najvyššieho súdu, ktorý sa vo svojich rozhodnutiach v obdobných veciach v tomto smere vyslovil (napr. rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 2Sžp/I/2010 a 6Sžp/3/2010).

V prípade úspechu si uplatnil aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške 134,79 €, ktoré pozostávajú z trov právnej služby poskytnutej právnym zástupcom navrhovateľa (jeden úkon v súvislosti s vyjadrením k opravnému prostriedku v sume 127,16 € v zmysle § 11 ods. 4 prvá veta + režijný paušál 7,63 €) podľa vyhl. č. 655/2004 Z. z..

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, podľa § 10 ods. 2 OSP, preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, bez nariadenia pojednávania, podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení

s § 246c ods. 1 veta prvá OSP s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, a dospel k záveru, že odvolaniu odporcu nie je možné vyhovieť. Rozsudok bol verejne vyhlásený 16. októbra 2013 podľa § 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP.

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmavajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa ods. 3 rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami ako ten, o koho práva ide.

Predmetom súdneho preskúmania je rozhodnutie odporcu, ktorým podľa § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody rozhodol o zániku nároku navrhovateľa na náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania v ochranných lesoch.

Podľa § 61 ods. 1 zákona o ochrane prírody vlastník pozemku je povinný strpieť obmedzenie a opatrenia vyplývajúce zo zákazov a iných podmienok ochrany prírody a krajiny ustanovených týmto zákonom, alebo na jeho základe. Ak dochádza v dôsledku týchto obmedzení a opatrení k obmedzeniu bežného obhospodarovania pozemkov, patrí mu náhrada vo výške zodpovedajúcej tomuto obmedzeniu bežného obhospodarovania; to neplatí pre vlastníka súkromného chráneného územia a jeho ochranného pásma, ak sa obmedzenie týka bežného obhospodarovania v tomto území a na pozemkoch vo vlastníctve štátu.

Podľa ods. 8 písm. i/ nárok na náhradu podľa odseku 1 zaniká, ak sa náhrada uplatňuje v ochranných lesoch a v lesoch osobitného určenia s výnimkou lesov v chránených územiach a iných nárok nezaniká v prípade, ak orgán ochrany prírody vydá rozhodnutie o nevydaní súhlasu, nepovolení výnimky alebo rozhodnutie s určenými obmedzujúcimi podmienkami a tým obmedzí postup vlastníka pozemku podľa osobitných predpisov pri odstraňovaní následkov mimoriadnych okolností a nepredvídateľných škôd v lesoch.

Podľa § 61 ods. 9 citovaného zákona o nároku na náhradu podľa odseku 1 a o zániku tohto nároku podľa odseku 8 písm. b/ až i/ rozhoduje povinný orgán. O opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o nároku na náhradu podľa odseku 1 rozhoduje súd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa plne stotožnil so skutkovými zisteniami ako aj právnymi závermi krajského súdu uvádzanými v napadnutom rozhodnutí a v zmysle § 219 ods. 1 a 2 OSP na zdôraznenie jeho správnosti považuje za potrebné doplniť nasledovné:

Zo skutkových okolností v danej veci vyplýva, že pre posúdenie nároku navrhovateľa tvoriaceho predmet súdneho prieskumu, je rozhodujúca aplikácia právnej normy obsiahnutej v § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody v znení pred bodkočiarkou, ktorá právna úprava bola ustanovená novelou zákona o ochrane prírody, t. j. zákonom č. 364/2004 Z. z. a v podstate v nezmenej forme je účinná od 1. júla 2004 doposiaľ.

Predpokladom správnej aplikácie uvedenej právnej úpravy je jej výklad nielen z gramatického hľadiska, ale súčasne a to predovšetkým z hľadiska účelu zákona o ochrane prírody, pričom treba vychádzať z koncepcie účelu tohto zákona ako celku a nie je možné vytrhnutie jednotlivých častí predmetnej právnej úpravy (§ 61 ods. 8, písm. i/, pred bodkočiarkou) z kontextu právnej normy tak, ako to urobil odporca.

Vychádzajúc z gramatického výkladu právnej normy ustanovenej v § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody odvolací súd zastáva názor, že predpokladom zániku nároku na náhradu za obmedzenie

bežného hospodárenia je, ak sa náhrada uplatňuje v ochranných lesoch a lesoch osobitného určenia, pričom z takejto úpravy zákonodarca vyníma zákonnou výnimkou lesy nachádzajúce sa v chránených územiach a iné časti lesov z hľadiska ochrany prírody.

Inými slovami povedané, náhrada za obmedzenie bežného hospodárenia podľa zákona o ochrane prírody zaniká v lesoch osobitného určenia a ochranných lesoch, pokiaľ sa tieto nenachádzajú v chránených územiach.

Ak sa ochranné lesy, alebo lesy osobitného určenia nachádzajú v chránenom území, náhrada za obmedzenie bežného obhospodarovania nezaniká.

Kedy ide o chránené územie je určené v ustanovení § 17 zákona o ochrane prírody.

Odporca v odvolaní, opravnom prostriedku, ale i v samotnom rozhodnutí síce argumentuje úpravou obsiahnutou v § 2 vyhlášky č. 5/1995 Z. z. o hospodárskej úprave lesov (ďalej len „vyhláška o hospodárskej úprave lesov“), na ktorú poznámka pod čiarou č. 93b, uvedená v § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody odkazuje, avšak odvolací súd pripomína, že v zmysle ustálenej judikatúry najvyššieho súdu, podľa legislatívno-technických pokynov uvedených v prílohe č. 2 k legislatívnym pravidlám (uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky č. 511 z 18. decembra 1996 k návrhu legislatívnych pravidiel tvorby zákonov publikované pod č. 19/1999 Z. z.), poznámky pod čiarou majú len informatívny charakter. Poznámka pod čiarou nemá normatívnu povahu.

Poznámkou pod čiarou nemožno normatívnym spôsobom určiť práva a povinnosti nad rámec právnej úpravy, ktorej sa poznámka pod čiarou týka. To, že poznámka 93b k ustanoveniu § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody obsahuje odkaz na ustanovenie, ktorým sa príkladom špecifikujú niektoré kategórie lesov neznamená, že pojem „les v chránenom území“ uvedený v § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody sa môže vykladať len spôsobom uvedeným v ustanovení § 2 ods. 3 písm. c/ vyhlášky o hospodárskej úprave lesov.

Odporca z uvedených dôvodov podľa názoru odvolacieho súdu pochybil, keď aplikoval § 61 ods. 8, písm. i/ zákona o ochrane prírody tak, že s odkazom na § 2 ods. 3 vyhlášky o hospodárskej úprave lesov, vytvoril tri kategórie lesov a to „lesy osobitného určenia“, „ochranné lesy“ a „lesy v chránených územiach a iné časti lesov z hľadiska ochrany prírody“, čím de facto aplikoval ustanovenie § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody na základe vlastnej úpravy znenia predmetnej právnej normy, čo je neprípustné.

Ak by sa ustanovenie § 61 ods. 8 písm. i/ zákona o ochrane prírody vyhlášky vykladalo tak, ako uvádza odporca, t. j. len v intenciách definícií obsiahnutých v § 2 vyhlášky o hospodárskej úprave lesov, potom by v praxi mohlo dôjsť k situácii, keď napríklad les v chránenom území, ktorý by mal byť lesom osobitného určenia podľa ods. 3 písm. e/, bol zároveň v pásme kosodreviny (podľa ods. 1 písm. c/ by mal byť z toho dôvodu lesom ochranným), v dôsledku čoho, pri aplikácii ods. 2, by musel byť vyhlásený za les ochranný, a preto by jeho vlastníkovi nárok na náhradu za obmedzenie bežného hospodárenia zanikol.

Zo zákonného znenia právnej normy ustanovenej v § 61 ods. 8, písm. i/ zákona o ochrane prírody nevyplýva, že by zákonodarca zánik nároku rozdelil podľa toho, či žiadateľ uplatnil tento nárok ku kategórii ochranných lesov, alebo lesov osobitného určenia. Odvolací súd zdôrazňuje, že gramatický výklad právnej normy musí byť konformný s logickým výkladom tejto právnej normy, v súlade s účelom zákona, majú súčasne na zreteli jeho súlad s ústavou.

Pre posúdenie zániku nároku v zmysle tohto ustanovenia je preto rozhodujúca tá skutočnosť, či sa predmetné lesy nachádzajú v chránenom území definovanom v § 17 zákona o ochrane prírody.

V prejednávanom prípade je nesporné, že navrhovateľ žiadal o úhradu náhrady v ochranných lesoch, ktoré sa nachádzajú v Národnej prírodnej rezervácii Tlštá, s piatym t. j. najprísnejším stupňom ochrany prírody, keďže v zmysle § 11 ods. 2 zákona o ochrane prírody sa rozsah obmedzení so zvyšujúcim stupňom ochrany zväčšuje, v ktorom nesporne dochádza k značnému obmedzovaniu bežného obhospodarovania lesa oproti lesom, ktoré sa v prírodnej rezervácii s piatym stupňom ochrany nenachádzajú.

Bolo by v rozpore so zákonom o ochrane prírody ako aj s ústavou, ak by vlastníkovi ochranného lesa, ktorý je súčasťou chráneného územia a z tohto dôvodu je povinný strieť obmedzenia, v dôsledku ktorých dochádza k obmedzeniu bežného obhospodarovania pozemkov, zaniklo právo na náhradu zodpovedajúcej tomuto obmedzeniu bežného obhospodarovania. Navyše, ak v zmysle § 2 ods. 2

posledná veta vyhlášky o hospodárskej úprave lesov ochranná funkcia lesa je považovaná vždy za nadradenú osobitnému určeniu.

Preto krajský súd postupoval správne, keď napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a vrátil mu vec na nové konanie a rozhodnutie, nakoľko spôsob, akým odporca postupoval nie je v súlade so zákonom.

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu a postupu a rozhodnutia krajského súdu odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd dostatočne podrobne a presne zistil skutkový stav a vysporiadal sa s relevantnými námietkami účastníkov konania.

Skutočnosti, ktorými odporca v odvolaní spochybňuje predmetné rozhodnutie krajského súdu neboli zistené v odvolacom konaní. Tieto boli totožné s námietkami, ktoré namietal už v prvostupňovom konaní a s ktorými sa krajský súd náležite vysporiadal.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu odporcu nevyhovel a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu rozsudok Krajského súdu v Žiline ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a úspešnému navrhovateľovi priznal ich náhradu vo výške 134,79 €, ktoré pozostávajú z trov právnej služby poskytnutej právnym zástupcom navrhovateľa (jeden úkon v súvislosti s vyjadrením k opravnému prostriedku v sume 127,16 € v zmysle § 11 ods. 4 prvá veta + režijný paušál 7,63 €) podľa vyhl. č. 655/2004 Z. z..

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.